

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

20. října 2005*

Ve věci C-111/03,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES,
podaná dne 12. března 2003,

Komise Evropských společenství, zastoupená L. Ström van Lier a A. Bordesem,
jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Švédskému království, zastoupenému A. Krusem, jako zmocněncem,

žalovanému,

* Jednací jazyk: švédština.

podporovanému

Finskou republikou, zastoupenou A. Guimaraes-Purokoski, jako zmocněnkyní,
s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

vedlejším účastníkem,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, R. Schintgen (zpravodaj), R. Silva
de Lapuerta, P. Kūris a G. Arestis, soudci,

generální advokát: P. Léger,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne
12. května 2005,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že
Švédské království tím, že ponechalo v platnosti systém povinného předběžného

oznamování a kontrol zdravotní nezávadnosti pro dovozy některých potravinářských produktů živočišného původu z jiných členských států, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 5 směrnice Rady 89/662/EHS ze dne 11. prosince 1989 o veterinárních kontrolách v obchodu uvnitř Společenství s cílem dotvoření vnitřního trhu (Úř. věst. L 395, s. 13; Zvl. vyd. 03/09, s. 214).

Právní rámec

Relevantní právní úprava Společenství

- 2 Za účelem dotvoření vnitřního trhu je cílem směrnice 89/662 upravit veterinární kontroly v obchodu s produkty živočišného původu uvnitř Společenství.
- 3 Podle článku 1 uvedené směrnice již veterinární kontroly produktů živočišného původu, které jsou předmětem úpravy směrnice a jež jsou určeny k obchodování mezi členskými státy nesmějí být nadále (s výhradou ustanovení článku 6 týkajícího se produktů z třetích zemí) prováděny na vnitřních hranicích Společenství, ale musejí být prováděny v souladu s ustanoveními směrnice 89/662.
- 4 Článek 2 směrnice 89/662 upřesňuje, že se výraz „veterinární kontrola“ ve smyslu této směrnice týká jakékoli fyzické kontroly nebo jakéhokoli administrativního úkonu týkajícího se produktů, na něž se uvedená směrnice vztahuje, jejichž smyslem je přímo, či jinak zabezpečit ochranu zdraví lidí nebo zvířat.

- 5 Kapitola I uvedené směrnice, nazvaná „Kontroly v místě původu“ zahrnuje články 3 a 4, které upravují veterinární kontroly v odesílajícím členském státě.
- 6 Podle prvního z těchto dvou ustanovení odesílající členský stát zajistí, aby k obchodování uvnitř Společenství byly určeny pouze produkty, které byly získány, zkontrolovány, označeny a etiketovány v souladu s předpisy a pravidly Společenství pro dané určení a které až ke konečnému příjemci doprovází osvědčení požadovaná veterinárními předpisy Společenství. Zařízení původu zajistí trvalou sebekontrolou, aby ověřila, že zmíněné produkty vyhovují těmto požadavkům. Aniž by byly dotčeny kontrolní povinnosti, které úřednímu veterinárnímu lékaři ukládají předpisy Společenství, příslušný orgán odesílajícího státu musí provádět pravidelné kontroly všech podniků, které produkují, skladují a zpracovávají dotčené produkty, aby se ujistil, že tyto produkty odpovídají požadavkům Společenství, jakož i provádět odpovídající opatření, která mohou v případě nedodržování uvedených požadavků zahrnovat pozastavení schválení.
- 7 Podle článku 4 směrnice 89/662 musí odesílající členský stát přijmout nezbytná opatření k zajištění dodržování veterinárních požadavků ve všech stádiích produkce, skladování, přepravy a uvádění na trh uvedených produktů a postihovat jakékoli porušení právní úpravy Společenství, ke kterému došlo v této souvislosti. Tento stát zejména zajistí, aby jednak produkty získané v souladu s harmonizačními směrnici ve veterinární oblasti uvedenými v příloze A směrnice 89/662 byly z veterinárního hlediska kontrolovány stejným způsobem, ať jsou určeny k obchodování uvnitř Společenství, anebo pro vnitrostátní trh, a jednak, aby produkty, které nepodléhají harmonizaci Společenství, ale jsou uvedeny v příloze B téže směrnice, nebyly odesílány na území jiného členského státu, jestliže nemohou být uvedeny na trh na jejich vlastním území z důvodů opodstatněných článkem 36 Smlouvy o ES (nyní po změně článek 30 ES).

8 Kapitola II směrnice 89/662, nazvaná „Kontroly při příjezdu na místo určení“ zahrnuje články 5 až 8.

9 Článek 5 zní následovně:

„1. Členské státy určení zavedou tato kontrolní opatření:

a) příslušný orgán může na místě určení zboží prověřit nediskriminujícími namátkovými veterinárními kontrolami, zda byly dodrženy požadavky článku 3. Může při této příležitosti odebrat vzorky.

Pokud příslušný orgán tranzitního členského státu nebo členského státu určení kromě toho disponuje informacemi, jež mohou vést k podezření na porušení předpisů, mohou být provedeny rovněž kontroly v průběhu přepravy zboží na jeho území, včetně kontrol toho, zda vyhovují dopravní prostředky;

[...]

3. Hospodářské subjekty, které mají produkty jim dodané z jiného členského státu nebo které zabezpečují úplné rozdělení šarží těchto produktů:

[...]

c) musí na žádost příslušného orgánu hlásit, že dorazily produkty z jiného členského státu, v rozsahu nutném k provedení kontrol podle odstavce 1;

[...]

4. Prováděcí pravidla k tomuto článku se stanoví postupem podle článku 18.

[...]“

¹⁰ Články 7 a 8 směrnice 89/662 stanoví opatření, která je třeba přijmout a postup, který je třeba zachovat, pokud v průběhu kontroly prováděné na místě určení zásilky zjistí příslušný orgán existenci nákazy zvířat, jakékoli nové vážné nákazy nebo jiné příčiny, která by mohla představovat vážné nebezpečí pro zvířata anebo pro zdraví lidí. Prováděcí pravidla k těmto dvěma článkům se přijímají v souladu s postupem podle článku 18 téže směrnice.

- 11 Články 9, 17 a 18 jsou uvedeny v kapitole III směrnice 89/662, nazvané „Společná ustanovení“.
- 12 V případě výskytu jakékoli zoonózy, choroby či jiné možné příčiny závažného ohrožení zvířat nebo zdraví lidí, článek 9 uvedené směrnice zejména stanoví, že než budou přijata opatření Společenství, může členský stát určení z vážných hygienických nebo veterinárních důvodů přijmout prozatímní ochranná opatření týkající se dotyčného zařízení nebo, v případě nákazy zvířat ochranná opatření týkající se ochranné oblasti stanovené předpisy Společenství. Tato opatření se neprodleně sdělují ostatním členským státům a Komisi, která při nejbližší příležitosti v rámci veterinárního výboru přistupuje k přezkoumání situace a stanoví nezbytná opatření; Komise sleduje situaci a v návaznosti na její vývoj přijatá opatření mění či ruší.
- 13 Podle opraveného článku 17 směrnice 89/662 (Úř. věst. 1990, L 151, s. 40; Zvl. vyd. 03/09, s. 214):

„1. Má-li být zahájen postup podle tohoto článku, přednese věc Stálému veterinárnímu výboru (dále jen ‚výbor‘), zřízenému rozhodnutím 68/361/EHS, neprodleně jeho předseda, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost některého členského státu.

2. Zástupce Komise předloží výboru návrh opatření, která mají být přijata. Výbor zaujme stanovisko k návrhu ve lhůtě dvou dnů. Stanovisko se přijímá většinou podle čl. 148 odst. 2 Smlouvy [nyní čl. 205 odst. 2 ES] pro přijímání rozhodnutí, která Rada

přijím[á] na návrh Komise. Hlasům zástupců členských států je přidělena váha stanovená v uvedeném článku. Předseda nehlasuje.

3. Komise přijme zamýšlená opatření, jsou-li v souladu se stanoviskem výboru.

4. Pokud zamýšlená opatření nejsou v souladu se stanoviskem výboru nebo pokud výbor žádné stanovisko nezaujme, předloží Komise Radě neprodleně svůj návrh opatření, která mají být přijata.

Rada se usnese kvalifikovanou většinou.

Pokud se Rada neusnese ve lhůtě patnácti dnů ode dne, kdy jí byl návrh předán, přijme navrhovaná opatření Komise s výjimkou případů, kdy se Rada proti opatřením vysloví prostou většinou.“

14 Článek 18 téže směrnice zní následovně:

„1. Má-li být zahájen postup podle tohoto článku, přednese věc Stálému veterinárnímu výboru (dále jen ‚výbor‘), zřízenému rozhodnutím 68/361/EHS, neprodleně jeho předseda, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost některého členského státu.

2. Zástupce Komise předloží výboru návrh opatření, která mají být přijata. Výbor zaujme stanovisko k návrhu ve lhůtě, kterou může předseda stanovit podle naléhavosti věci. Stanovisko se přijímá většinou podle čl. 148 odst. 2 Smlouvy pro přijímání rozhodnutí, která Rada přijím[á] na návrh Komise. Hlasům zástupců členských států je přidělena váha stanovená v uvedeném článku. Předseda nehlasuje.

3. Komise přijme zamýšlená opatření, jsou-li v souladu se stanoviskem výboru.

4. Pokud zamýšlená opatření nejsou v souladu se stanoviskem výboru nebo pokud výbor žádné stanovisko nezaujme, předloží Komise Radě neprodleně svůj návrh opatření, která mají být přijata.

Rada se usnese kvalifikovanou většinou.

Pokud se Rada neusnese ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy jí byl návrh předán, přijme navrhovaná opatření Komise a [okamžitě je provede] s výjimkou případů, kdy se Rada proti opatřením vysloví prostou většinou.“

Sporná vnitrostátní právní úprava

- 15 Článek 8 vyhlášky švédského potravinářského orgánu (Livsmedelsverket) ze dne 15. prosince 1998 o veterinárních kontrolách potravinářských produktů živočišného původu v obchodu uvnitř Společenství (SLV FS 1998, č. 39) stanoví, že dovozce nebo

jeho zástupce je povinen nejpozději 24 hodin před předpokládaným dovozem určitých produktů tyto produkty oznámit příslušnému kontrolnímu orgánu v místě, ve kterém se nachází první příjemce zboží.

16 Jedná se o následující produkty uvedené v příloze 3 uvedené vyhlášky:

- mléko a mléčné výrobky, které nebyly tepelně ošetřeny (vyvolávají kladnou reakci na fosfatázovou zkoušku);
- slepičí vejce určená k přímé spotřebě (třídy A a B);
- čerstvé maso všech živočišných druhů (zahrnující rovněž zmrazené maso);
- masné polotovary (zahrnující například produkt, který nebyl tepelně ošetřen);
- mleté maso;
- jakýkoli jiný produkt, který může vyvolat nebezpečí pro zdraví, a pro nějž tedy vnitrostátní potravinářský orgán v okamžiku registrace stanovil povinnost předběžného oznamování.

- 17 Je nepochybné, že všechny výše uvedené produkty spadají do rozsahu působnosti směrnice 89/662, buď přímo, nebo pokud jde o mleté maso a masné polotovary, odkazem učiněným článkem 10 směrnice Rady 94/65/ES ze dne 14. prosince 1994, kterou se stanoví požadavky na výrobu a uvádění na trh mletého masa a masných polotovarů (Úř. věst. L 368, s. 10; Zvl. vyd. 03/17, s. 93).
- 18 Pojem „první příjemce“ obsažený v uvedeném článku 8 výše uvedené vyhlášky ze dne 15. prosince 1998 je definován v článku 2 téže vyhlášky jako ten, který jako první ve Švédsku obdrží potravinářské produkty a zpracovává je na místě, na kterém je převezme. Pokud je šarže zboží během přepravy rozdělena, je každý příjemce jedné z částí šarže považován za jejího prvního příjemce.

Postup před zahájením soudního řízení

- 19 V návaznosti na stížnost, kterou obdržela, Komise usoudila, že je výše uvedená švédská právní úprava neslučitelná s požadavky článku 5 směrnice 89/662 a dopisem ze dne 9. července 1999 vyzvala Švédské království, aby předložilo své vyjádření ve lhůtě dvou měsíců.
- 20 Vzhledem k tomu, že Komisi vysvětlení poskytnutá v tomto ohledu švédskou vládou neuspokojila, zaslala dne 21. prosince 2001 tomuto členskému státu odůvodněné stanovisko, ve kterém jej vyzvala, aby přijal opatření nezbytná k tomu, aby vyhověl tomuto stanovisku ve lhůtě dvou měsíců od jeho oznámení.

- 21 Vzhledem k tomu, že švédská vláda na toto odůvodněné stanovisko odpověděla dopisem ze dne 26. února 2002, ve kterém zopakovala svou dřívější argumentaci, Komise se rozhodla podat tuto žalobu.
- 22 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 23. července 2003 byl připuštěn vstup Finské republiky jako vedlejšího účastníka řízení na podporu návrhů Švédského království.

K žalobě

- 23 Komise vytýká Švédskému království, že tím, že v roce 1998 zavedlo a zachovalo v platnosti systém, který, pokud jde o některé potravinářské produkty živočišného původu z jiných členských států, stanoví jednak pro dovozce uvedených produktů povinné předběžné oznamování a jednak kontroly zdravotní nezávadnosti prováděné při dovozu těchto produktů, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 5 směrnice 89/662.

K předmětu žaloby

- 24 Ve své replice Komise upřesnila, že svůj žalobní důvod vycházející z existence kontrol zdravotní nezávadnosti při dovozu dotyčných produktů bere zpět.
- 25 Za těchto podmínek je třeba přezkoumat pouze opodstatněnost žalobního důvodu Komise vycházejícího z existence systému povinného předběžného oznamování stanoveného pro dovozce produktů uvedených ve sporné švédské právní úpravě.

K věci samé

Argumentace účastníků řízení

- 26 Na podporu své žaloby Komise zdůrazňuje, že článek 5 směrnice 89/662 představuje odchylku ze zásady zakotvené touto směrnicí, podle které veterinární kontroly mají být prováděny v členském státě původu.
- 27 Jakožto výjimka ve vztahu k hlavnímu cíli této směrnice omezit formality kontroly v místě určení zboží musí být přitom tento článek vykládán restriktivním způsobem.
- 28 Kromě toho se uvedený článek 5 týká pouze „namátkových“ veterinárních kontrol prováděných „na místě určení zboží“ a odstavec 3 téhož ustanovení se vztahuje pouze na „hospodářské subjekty, které mají produkty jim dodané z jiného členského státu nebo které zabezpečují úplné rozdělení“ takových produktů.
- 29 Navíc stejný článek 5 ve svém odst. 3 písm. c) upřesňuje, že povinnost ohlášení, že dotčené produkty dorazily, platí pouze „v rozsahu nutném“ k provedení nediskriminujících námtkových kontrol uvedených v odstavci 1 uvedeného článku.
- 30 Zpochybňované vnitrostátní ustanovení se však týká „dovozců“, a musí být tudíž považováno za ustanovení zavádějící kontroly na hranicích zakázané směrnicí 89/662.

- 31 Kromě toho jsou kontroly prováděné na místě uvedení produktů na švédské území diskriminační, protože se pojmově týkají pouze dovezeného zboží.
- 32 Komise dodává, že stanovisko švédské vlády odporuje cíli a užitečnému účinku směrnice 89/662, jelikož kontroly prováděné v odesílajícím členském státě nejsou uznávány nebo považovány za hodnověrné a povinnost oznamování se týká systematicky všech dovozců dotyčných produktů.
- 33 Pokud jde o argument uvedené vlády, podle kterého zjistila závažné nedostatky některých odesílajících členských států, pokud se týká kontroly výskytu salmonely v potravinách živočišného původu, a že tedy pouhé namátkové kontroly na místě konečného určení těchto produktů nejsou dostatečné pro účinnou ochranu zdraví lidí, Komise namítá, že kontrola výskytu salmonely v potravinách je předmětem zvláštních právních úprav a že v každém případě členský stát nemůže odůvodnit nesplnění povinností, které pro něj vyplývají z práva Společenství, tím, že jiné členské státy rovněž nedodržely své povinnosti.
- 34 Kromě toho sama směrnice 89/662 poskytuje každému členskému státu možnost přijmout vhodná opatření v případě zjištění porušení pravidel Společenství při odebrání vzorků. Zvláště čl. 8 odst. 1 této směrnice stanoví k tomuto účelu postup. Navíc její čl. 9 odst. 1 umožňuje přijmout prozatímní ochranná opatření, pokud je zjištěno nebezpečí pro lidské zdraví.
- 35 Švédská vláda, podporovaná finskou vládou, zpochybňuje argumentaci Komise.

- 36 Předně požadavek předběžného oznamování některých produktů, uvedený v čl. 8 výše uvedené vyhlášky ze dne 15. prosince 1998, je stanoven se záměrem účinné organizace namátkových kontrol výslovně upravených směrnicí 89/662 v členském státě určení, když zajišťuje dostupnost produktů za účelem prověření a umožňuje plánování dohledu příslušných orgánů. Kontrola na místě konečného určení je totiž těžko proveditelná vzhledem k tomu, že je obtížné dotčené produkty lokalizovat a že se dotčené produkty rychle dostávají ke spotřebiteli.
- 37 Dále taková povinnost neznamená, že má příslušný vnitrostátní orgán možnost kontrolovat každou šarži, která dorazí na švédské území.
- 38 Navíc právní úprava zpochybňovaná Komisí se netýká nutně dovozce, ale hospodářského subjektu, který jako první převezme zásilku potravinářských produktů a zpracovává je na místě vhodném k jejich přijetí (například v rámci zpracovatelského průmyslu nebo velkoobchodu, mrazicího zařízení nebo skladu potravin).
- 39 Kromě toho je cílem této právní úpravy poskytnout příslušnému vnitrostátnímu orgánu možnost provádět kontroly, pokud existuje podezření, že v předcházejícím stádiu nebyly dodrženy právní předpisy Společenství. Zvláště namátkové kontroly na místě konečného určení nejsou dostatečné pro ochranu zdraví lidí z důvodu zjištění závažných nedostatků při dodržování požadavků stanovených odesílajícím státem, pokud se týká výskytu salmonely v potravinách živočišného původu. Všechny členské státy totiž v této oblasti nedosáhly stejné úrovně ochrany a nákazy ve Švédsku pochází téměř výhradně ze „zahraničních“ produktů.

40 Ostatně sporné vnitrostátní opatření uvedené v žalobě Komise nijak nenarušilo obchod, neboť se dovozy masa z jiných členských států od roku 1997 zvyšovaly.

41 Konečně sporná švédská právní úprava je v souladu s čl. 5 odst. 3 písm. c) směrnice 89/662, který ponechává členským státům pravomoc zavést postup oznamování produktů z jiného členského státu a vyhrazuje v tomto ohledu těmto členským státům určitý prostor pro uvážení. Konkrétněji tato směrnice neobsahuje definici místa určení uvedeného v jejím čl. 5 odst. 1 písm. a). Zákodárce Společenství neupřesnil okamžik, ke kterému se oznamování provádí, ani četnost těchto oznámení. Stejně tak uvedená směrnice nedefinuje, co je namístě rozumět pod pojmem „hospodářské subjekty“.

Závěry Soudního dvora

42 Za účelem posouzení opodstatněnosti žaloby Komise vymezené v bodě 25 tohoto rozsudku je třeba úvodem uvést, že směrnice 89/662, jak vyplývá z jejího názvu a z jejího prvního bodu odůvodnění, představuje jedno z opatření určených k dotvoření vnitřního trhu.

43 Za účelem zajištění volného pohybu zemědělských produktů, který je podle druhého bodu odůvodnění uvedené směrnice „základním prvkem společných organizací trhu“, je cílem uvedené směrnice odstranění „překážek veterinární povahy, bránících rozvoji obchodování s [...] produkty [živočišného původu] uvnitř Společenství.“

- 44 S ohledem na konečný cíl spočívající podle jejího čtvrtého bodu odůvodnění v zajištění provádění veterinárních kontrol pouze v místě odeslání předmětných produktů, směrnice 89/662, jak vyplývá z jejího pátého bodu odůvodnění, „[klade] důraz na kontroly, jež mají být prováděny v místě odeslání“ zboží „a na organizaci kontrol, které by měly být prováděny v místě určení“, vede toto řešení podle jejího šestého bodu odůvodnění k opuštění možnosti provádět veterinární kontroly na vnitřních hranicích Společenství a vyžaduje posílení důvěry ve veterinární kontroly prováděné odesílajícím členským státem.
- 45 Rovněž článek 1 směrnice 89/662 stanoví, že veterinární kontroly produktů živočišného původu, na které se vztahuje tato směrnice, nesmějí být nadále prováděny na hranicích. Kromě toho tato směrnice činí základní rozdíl mezi kontrolami v místě původu a kontrolami v místě určení, když ve svém sedmém bodu odůvodnění upřesňuje, že v členském státě určení mohou být veterinární kontroly v místě určení zboží prováděny v zásadě jen namátkově.
- 46 Z tohoto hlediska uvedená směrnice podrobně upravuje ve svých člancích 3 a 4 kontroly v místě původu, přičemž poskytuje široké vymezení pojmu „veterinární kontrola“, který zahrnuje jakoukoli fyzickou kontrolu nebo administrativní úkon týkající se dotčených produktů, jejichž smyslem je přímo, či jinak zabezpečit ochranu zdraví lidí nebo zvířat.
- 47 Pokud jde o kontroly v místě určení, článek 5 téže směrnice stanoví, že příslušný vnitrostátní orgán může veterinárními kontrolami prověřit dodržování požadavků článku 3, s výslovnou výhradou, že se kontroly prováděné na místě určení zboží omezí na nediskriminující namátková prověření. Za předpokladu, že příslušný orgán tranzitního členského státu nebo členského státu určení disponuje informacemi, jež mohou vést k podezření na porušení předpisů, mohou být zajisté provedeny rovněž kontroly v průběhu přepravy zboží na jeho území, avšak kromě jakéhokoli prověřování na hranici. Odstavec 4 uvedeného článku 5 upřesňuje, že prováděcí pravidla k tomuto článku se stanoví postupem Společenství podle článku 18 směrnice 89/662.

- 48 Články 7 a 8 téže směrnice krom toho stanoví postup, který musí členské státy určení dodržovat v případě, že se v průběhu kontroly prováděné na místě určení zásilky nebo v průběhu přepravy zjistí, že produkt živočišného původu může vážně poškodit cíl ochrany zdraví lidí. Tato ustanovení zvláště zavazují příslušné orgány členského státu určení, aby se neprodleně spojily s příslušnými orgány odesílajícího členského státu. Komise může případně přijmout vhodná opatření vedoucí ke sladěnému přístupu členských států, která musejí být potvrzena nebo přezkoumána postupem Společenství podle článku 17 směrnice 89/662. Prováděcí pravidla k výše uvedeným článkům 7 a 8 se stanoví postupem popsáním v článku 18 téže směrnice.
- 49 Konečně v souladu s článkem 9 uvedené směrnice jsou prozatímní případně různorodá ochranná opatření přijatá členským státem v naléhavých případech z důvodu vážného nebezpečí nahrazena ochranným režimem Společenství, jehož popis je stanoven v tomto článku a jehož prováděcí pravidla se rovněž stanoví postupem podle článku 18.
- 50 Ze skutečností připomenutých v bodech 42 až 49 tohoto rozsudku však jasně vyplývá, že sporná švédská právní úprava musí být považována za neslučitelnou s požadavky směrnice 89/662.
- 51 Cílem harmonizovaného systému veterinárních kontrol zavedeného touto směrnicí, založeného na úplné kontrole zboží v odesílajícím členském státě, je totiž v zásadě nahradit kontrolu v členském státě určení, a má umožnit volný pohyb dotyčných produktů za podmínek obdobných podmínkám vnitřního trhu. Úvahy související s nezbytností chránit zdraví lidí nemohou v tomto ohledu odůvodnit specifická dodatečná omezení uplatněná jednostranně členským státem při překročení hranice, jako je povinnost předběžného oznamování stanovená dotčenou švédskou právní úpravou pro dovozce produktů živočišného původu z jiných členských států.

- 52 Jelikož je cílem uvedené směrnice podrobně upravit veterinární kontroly prováděné v místě odeslání zboží za účelem omezit v co největším možném rozsahu kontroly, které mohou být provedeny na místě určení, a tím spíše zrušit prověřování na vnitřních hranicích Společenství za účelem postupného dotvoření vnitřního trhu, musí být tato směrnice tedy chápána tak, že jasně a přesně stanoví pravomoc členských států při provádění kontrol zdravotní nezávadnosti, které mohou být ještě navíc prováděny na místě určení.
- 53 V této souvislosti nemůže článek 5 směrnice 89/662, na rozdíl od tvrzení švédské vlády, povolovat vnitrostátní právní úpravu, jako je právní úprava zpochybňovaná Komisí v rámci tohoto řízení.
- 54 Uvedený článek 5 tak jakožto výjimka ze základního cíle směrnice 89/662 omezit kontroly a formality na místě určení produktů živočišného původu musí být obecně vykládán striktním způsobem.
- 55 Konkrétněji se toto ustanovení týká, jak vyplývá z jeho samotného znění, pouze „nediskriminujících namátkových“ veterinárních kontrol prováděných „na místě určení zboží“, určených k „prověř[ení] [...] dodrž[en]í požadavk[ů] článku 3“.
- 56 Kromě toho se jeho odstavec 3 použije pouze na „hospodářské subjekty, které mají produkty jim dodané z jiného členského státu nebo které zabezpečují úplné rozdělení šarží těchto produktů“, a podle téhož odstavce písm. c) uvedené hospodářské subjekty „musí na žádost příslušného orgánu hlásit, že dorazily produkty z jiného členského státu, v rozsahu nutném k provedení kontrol“ popsaných v předcházejícím bodě tohoto rozsudku.

- 57 Naopak vnitrostátní právní úprava zpochybňovaná Komisí se předně výslovně týká „dovozců“, pojmu, který se nepřekrývá s pojmem uvedeným v čl. 5 odst. 3 první věty směrnice 89/662 a který neznamená pouze to, že výhradně produkty ze zahraničí, s vyloučením produktů pocházejících ze Švédska, podléhají sporným formalitám, ale může rovněž vést ke kontrolám při přechodu hranice, což je touto směrnicí zakázáno. V každém případě znění zpochybňované švédské právní úpravy nijak nezaručuje, že kontroly budou prováděny na samotném místě určení zboží, jak to vyžaduje článek 5 směrnice 89/662 a žalovaná vláda ostatně zmiňovala praktické obtíže údajně související s kontrolou na místě konečného určení.
- 58 Dále má povinnost předběžného oznamování zavedená uvedenou právní úpravou obecný charakter a nemůže vyloučit, že povede k prověřováním, která půjdou nad rámec pouhé namátkové kontroly povolené článkem 5.
- 59 Konečně tatáž právní úprava nedodrží striktní podmínky uvedené v čl. 5 odst. 3 písm. c) směrnice 89/662, které jasně ukazují, že povinnost hlásit, že dorazily produkty z jiného členského státu nesmí být systematická, ale musí záviset na zvláštní žádosti příslušného orgánu v tomto smyslu pouze za předpokladu, že je toto opatření nezbytné k řádnému provádění kontrol stanovených v odstavci 1 téhož článku.
- 60 Za těchto podmínek nemůže být švédská právní úprava zpochybňovaná Komisí považována za právní úpravu, která je v souladu s ustanoveními článku 5 směrnice 89/662.

- 61 Je třeba dodat, že uvedená právní úprava může obsahovat vážné nebezpečí dvojí kontroly, prováděné navíc právě v okamžiku, kdy produkt dorazí na vnitrostátní území, přičemž tak svědčí o zřejmém nedostatku důvěry, pokud jde o vhodný charakter kontrol, které již byly provedeny v místě odeslání.
- 62 Zvláště vysvětlení poskytnutá žalovanou vládou, pokud se týká důvodu existence vnitrostátního ustanovení zpochybňovaného Komisí, tedy zajištění účinnosti kontrol zdravotní nezávadnosti za účelem zabránění, aby se potravinářské produkty napadené salmonelou mohly dostat do Švédska, odporují duchu směrnice 89/662, kterým je podporovat volný pohyb zemědělských produktů se zdůrazněním kontrol, které se uskutečnily v členském státě původu.
- 63 Tento cíl uvedené směrnice by nemohl být splněn a její užitečný účinek by nemohl být dosažen, pokud by členské státy mohly překročit rámec ustanovení, která směrnice uvádí, takže zachování v platnosti nebo přijetí jiných než výslovně upravených vnitrostátních opatření musí být považováno za neslučitelné s účelem této směrnice.
- 64 Mimoto samotná směrnice 89/662 ve svých člancích 7, 8 a 9 obsahuje ustanovení umožňující členskému státu určení přijímat opatření v případě nebezpečí vážného poškození zejména zdraví lidí, která jsou ale doplněna o procesní záruky, které je mohou začlenit na úroveň Společenství, byť mají pouze prozatímní charakter, než budou přijata společná opatření.
- 65 Kromě toho, jak to uvedl generální advokát v bodech 14, 77 a 78 svého stanoviska, Švédské království, ostatně jako Finská republika, obdržely v rámci svého přistoupení k Evropské unii dodatečné záruky, pokud se týká kontroly salmonely při dodávce některých produktů živočišného původu, které jsou jim určeny.

- 66 V každém případě podle ustálené judikatury se nemůže členský stát dovolávat případného nedodržení práva Společenství jiným členským státem za účelem odůvodnění svého vlastního nesplnění povinnosti. Členský stát tudíž nemůže v žádném případě jednostranně přijímat nápravná nebo ochranná opatření určená k nápravě takového nedodržení, ale musí jednat v rámci postupů a procesních prostředků stanovených za tímto účelem Smlouvou (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 25. září 1979, Komise v. Francie, 232/78, Recueil, s. 2729, bod 9; ze dne 14. února 1984, Komise v. Německo, 325/82, Recueil, s. 777, bod 11; ze dne 9. července 1991, Komise v. Spojené království, C-146/89, Recueil, s. I-3533, bod 47, a ze dne 23. května 1996, Hedley Lomas, C-5/94, Recueil, s. I-2553, bod 20).
- 67 Navíc argument švédské vlády, podle kterého uplatnění sporného vnitrostátního opatření nemělo vliv na dovozy masa z jiných členských států, musí být zamítnut, s ohledem na judikaturu Soudního dvora, z níž vyplývá, že nedodržení povinnosti stanovené pravidlem práva Společenství samo o sobě zakládá nesplnění povinnosti a že posouzení, že toto nedodržení nevyvolalo negativní následky, je irelevantní (viz rozsudek ze dne 26. června 2003, Komise v. Francie, C-233/00, Recueil, s. I-6625, bod 62).
- 68 S ohledem na všechny předcházející úvahy je namístě mít za to, že žaloba Komise je opodstatněná.
- 69 V důsledku toho je třeba určit, že Švédské království tím, že ponechalo v platnosti systém povinného předběžného oznamování pro dovozy některých potravinářských produktů živočišného původu z jiných členských států, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 5 směrnice 89/662.

K nákladům řízení

- 70 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Švédské království nemělo ve věci úspěch, je namístež mu uložit náhradu nákladů řízení. Finská republika, která vstoupila do řízení jako vedlejší účastník, ponese v souladu s čl. 69 odst. 4 prvním pododstavcem téhož řádu vlastní náklady.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) Švédské království tím, že ponechalo v platnosti systém povinného předběžného oznamování pro dovozy některých potravinářských produktů živočišného původu z jiných členských států, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 5 směrnice Rady 89/662/EHS ze dne 11. prosince 1989 o veterinárních kontrolách v obchodu uvnitř Společenství s cílem dotvoření vnitřního trhu.
- 2) Švédskému království se ukládá náhrada nákladů řízení.
- 3) Finská republika ponese vlastní náklady řízení.

Podpisy.